

„ANCHETA R.E.“ – deschisă tuturor colaboratorilor și cititorilor noștri

La fiecare început de an, cu toții ne facem planuri pentru viitor. Mai ambițioase sau mai modeste, fiecare cum își imaginează viitorul. La sfârșit de an, urmează apoi bilanțul, unele proiecte continuându-se mai târziu. De aceea, am decis să lansăm o anchetă - ce va dura... toate cele 12 luni -, atât în rândul unor personalități din viața culturală și socială, prezente adesea în paginile revistei, evrei și prieteni de-ai noștri neevrei, al liderilor de comunități, dar și al oamenilor obișnuiți, tineri și vârstnici, cititori fideli ai revistei. Intenția noastră a fost să-i întrebăm despre proiectele, planurile lor pentru anul 2005, dar am dorit să ne împărtășescă și din gândurile, preocupările, grijile lor. După lansarea anchetei, am constatat, cu bucurie, că a avut succes. Cei întrebați ne-au înțeles intențiile și ne-au răspuns cu multă sollicitudine. Le mulțumim din tot sufletul și ne vom continua demersul și în numerele următoare. Cu acest prilej, îi rugăm pe cititorii noștri, chiar dacă nu sunt solicitați de noi și simt nevoia să vorbească despre planurile lor, să o facă și noi le vom publica cu drag.

SANDU STICLARU

Depășind „Amintiri din copilărie“

Cuvântul proiect este greu de asociat cu actorii care au depășit o anumită etate, iar eu mă număr printre aceștia. Sigur că există și o fericită excepție în persoana lui Radu Beligan. În ceea ce mă privește, mă mulțumesc cu rolul pe care mi-l oferă viața, clipă de clipă. Nu de mult, am fost chemat la Radio ca să imprim *Amintiri din copilărie*, de Ion Creangă. Doresc ca moldoveanul, romașcanul din mine să-l bucur pe radioascultător, aducându-i în casă frânturi din cartea humuleșteanului care ne-a încântat copilăria, carte pe care toți am citit-o și răscitit-o de am ajuns să știu pe dinafară pasaje întregi.

În aceste zile parcurg cu bucurie drumul spre clădirea Radiodifuziunii pentru a face imprimările, așa că în curând vă dau întâlnire pe unde. Audiție plăcută!

VASILE GRUNEA

O istorie a comunităților evreiești din zona Clujului

La a mea vârstă, nu prea se mai fac planuri de viitor. Îți dai seama că trăiești tot mai mult în trecut. Au fost...

Și totuși până mai avem speranță, *od lo avda tivcateinu*, ne mai gândim să mai facem câte ceva în afara zilei când bate poștașul la ușă cu pensia. Mă gândesc, cum se spune, să întristez hârtia cu niște rânduri despre trecutul comunităților evreiești din Cluj și Dej și din câteva comune de pe Valea Someșului care până la Holocaust au fost adevărate *idîșe stetl*. Desigur că mă preocupă și viața de azi a evreilor, câți au mai rămas. Voi continua să vorbesc celor ce mă invită și au sentimentul că le mai pot spune lucruri interesante, chiar dacă nu noi. Mă preocupă multiculturalitatea și răspund cu bucurie când sunt invitat la câte un simpozion, seminar despre necesitatea unei reale cunoașteri a unuia despre celălalt. Deci cuvinte așternute pe hârtie și vorbe spuse pentru urechi și, sper, pentru inimă.

Deocamdată mai traduc din poezii evrei din perioada de aur spaniolă, Gabirol, Ibn Ezra, Iehuda Halevi și, mai nou, din Bialik. Din cântecele durerii, viziunea Chișinoviană, din orașul crimelor. E vorba, cum s-ar spune, de exerciții de digitație. Apoi mai continui să traduc romanul lui Schön Dezzo, *Căutătorii lui Dumnezeu la poalele Carpaților*, o narare a hasidismului din nordul Transilvaniei, apărut prima oară la Cluj, la mijlocul anilor treizeci ai secolului trecut și reapărut la Tel Aviv și la Budapesta. Dar să termin cu planurile. S-ar putea ca pe cineva să intereseze intențiile mele.

LIANA SAXONE-HORODI

Bilanț și proiecte

Îndeplinesc datoria față de memoria tatălui meu, avocatul Valentin Saxone, prin publicarea volumului de memorii „Speranțe în întuneric“, carte care a avut un mare ecou.

În al treilea rând, am fost distinsă cu prestigiosul Premiu pentru Arte Plastice „Herman Struck“, oferit anual de Municipality orașului Haifa.

Pentru anul 2005 pregătesc o importantă expoziție personală, care se va deschide la 3 septembrie, la Casa Artiștilor Plastici „Chagall“ din Haifa. Această expoziție coincide cu împlinirea vârstei de 65 de ani și 46 de ani de activitate artistică.

De asemenea, întrucât cartea de memorii a tatălui meu s-a epuizat, intenționez să public o nouă ediție, revăzută și adăugită, pentru a face față solicitării celor care vor s-o citească.

În fine, în luna iulie, voi face o „Excursie de întoarcere la rădăcini“ cu familia soțului meu - familia Horodniceanu de pretutindeni (dintre care unii au adoptat nume noi, ca: Horodi sau Hadar, în Israel, Horaud sau Horeau, în Franța). Vom merge în localitățile din Moldova, de unde sunt originari și, desigur, în satul Horodniceni, de unde se trage numele.

Bineînțeles că îmi voi continua și activitatea în cadrul Cercului Cultural din Haifa. Avem multe proiecte în legătură cu acest Cerc, care intră în al patrulea an de existență: largirea problematicii pe care o vom aborda în perioada următoare.

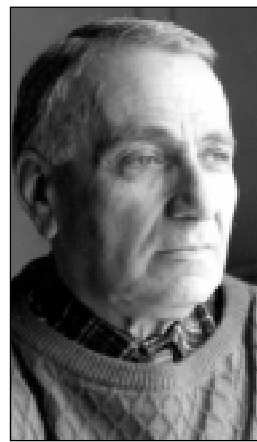
Să dea Dumnezeu să fie liniște și pace și să ne ocrotească ca și până acum.

IANCU AIZIC,
președintele Comunității
Evreilor din Tecuci

O monografie a Tecuciului - pentru noi și urmașii noștri

Dacă ar fi să caracterizez cu un singur cuvânt gândurile noastre de viitor, acesta ar fi continuitate. Folosesc pluralul, fiindcă singur n-aș fi realizat și nu voi putea realiza nimic. Renovarea singurei sinagogi din oraș, restaurarea cimitirului, cu porți metalice și fântână refăcută, modernizarea sediului comunitar au fost toate succese ale unor strădăni comune. În cursul acestui an, intenționăm să montăm pe monumentul amplasat în primul cimitir evreiesc, aflat în centrul orașului, o placă de marmură albă,

cu înscrisuri în română și ebraică, care să marcheze însemnătatea și cinstirea acestui spațiu. Și acum - câteva cuvinte despre cărți. Este vorba de „Evreii din județul și orașul Tecuci“, editată de Medy Goldemberg, cu sprijinul profesorului Ștefan Andronache, și de „Strada Mare a Tecuciului“, scrisă de mine, care urmează a fi completată. Coordonoarea ambelor lucrări este aceeași neobosită Medy Goldemberg și beneficiem, o dată în plus, de ajutorul prietenului nostru, prof. Ștefan Andronache. Tot ceea ce cunoaștem despre trecutul și prezentul orașului dorim să se constituie într-o monografie pentru noi și urmașii noștri.

HARY ELIAD,
directorul
Teatrului
Evreiesc
de Stat

De la Șalom Alehem la Arthur Miller sau creativitate, disponibilitate, competiție

Aștept anul 2006 cu sentimentul unei istorii îndeplinite: 130 de ani de existență a Teatrului Evreiesc din România.

Să învățăm trecutul și să ne pregătim viitorul!

Anul acesta îl putem considera un an cu bune realizări spectacologice, profesionalizarea colectivului artistic, disponibilitate către creativitate.

Teatrul Evreiesc de Stat - fiind singura instituție a unei minorități naționale care funcționează în Capitala României - are menirea de a cuprinde, într-o simbioză de culturalitate deplină, toate elementele moștenirii și culturii evreiești, precum și ale celei clasice și contemporane. Ne gândim la viitoarele premiere, de un înalt nivel artistic: autori,

ALEXANDRU SOLOMON

Un film despre Radio „Europa Liberă“

Când realizezi filme documentare, ești obligat să îți faci planuri ce se întind pe mai mulți ani. Cercetarea, scrisul și finanțarea durează, prin definiție. Așadar, proiectele mele pentru anul în curs sunt, din păcate, aceleași ca și cele de anul trecut. Numai vremurile refuză să stea pe loc. Și documentarul este foarte legat de vremuri.

Pentru 2005, îmi doresc, în primul rând, ca filmul meu „Marele Jaf Comunist“ să fie, în sfârșit, difuzat pe scară largă și la noi, așa cum a fost prezentat deja de multă vreme în vreo șapte-opt țări europene. Însă aici este publicul pe care mă interesează să îl ating și de la care aștept reacții.

Vreau, în continuare, să fac un film despre Radio „Europa Liberă“, un proiect vechi (la care scriu și mă documentez de

un an) și deja avansat, care sper să devină realitate în curând. Dar, în același timp, nu mă pot împiedica să divaghez pe alte teme. Pentru că în România, de când ieși pe poarta casei ești asaltat de subiecte, vezi lucruri incredibile petrecându-se ca și cum ar fi firești și ai vrea să „depuși mărturie“ la tot pasul. Mai tot timpul mă trezesc revoltat, furios că nu pot interveni măcar în felul în care mă pricep.

Ceea ce mă aduce la capitolul „speranțe“ din întrebarea dumneavoastră. Am două, care decurg din cele zise mai sus:

1) Să am din ce în ce mai puține motive de indignare.
2) Să fac filme cu viteza cu care mă revolt, așa încât proiectele să nu mai fie depășite de vremuri.

Amândouă sunt lucruri imposibile. Și totuși, e util să mă opresc uneori din goana cotidiană și să mă întreb ce planuri de viitor mai stau în picioare. Vă mulțumesc pentru această ocazie.

SONIA PALTY

Continuu să scriu o „Saga“ a familiei mele

Cu toate că au trecut șase luni de la începutul acestui an, subsemnata am foarte multe lucruri în plan, până la începutul lui 2006.

Ca scriitoare, continui să scriu „Saga“ familiei mele, a cărei origini în România sunt de la începutul anilor 1800. La Academia Română se află o scrisoare pe care străbunicul meu, bunicul bunicii mele, hangiu pe drumul Galațiului, a primit-o de la domnitorul Alexandru Ioan Cuza după fuga acestuia din București. Scrisoarea de mulțumiri era scrisă chiar de mâna domnitorului. Înainte de a părăsi România, plecând în anul 1961 spre Israel, tatăl meu a predat-o Academiei Române.

Fiind și ziaristă, continui să public în cotidianul „Viața Noastră“ din Tel Aviv, aproape săptămânal. Am la activul meu peste 100 de articole publicate în legătură cu Holocaustul evreilor români, în special a grupului nostru de evrei bucureșteni, deportați în Transnistria în toamna anului 1942. Public și știțe în revista „Izvoare“ a Asociației Scriitorilor Israelieni de Limba Română. Pentru numărul anului 2005 pregătesc o povestire autobiografică, „Dragoste furată“.

Ca membră în Comitetul de conducere al A.C.M.E.O.R. (Asociația Culturală Mondială a Evreilor din România), responsabilă a sectorului cultural, pregătind pentru iarna anului 2005 Congresul Asociației. În calitate mea de secretar general în Comitetul de Conducere al Asociației Scriitorilor Israelieni de Limba Română, mă ocup, în colaborare cu ceilalți membri ai acestui comitet de serile literare - de obicei, una în fiecare lună -, de lansare a cărților membrilor noștri, scriitori, poeți, esești... Discuții pe teme literare etc.

În ziua de 28 iunie a.c., însoțită de soțul meu, Arie Laysch, am participat la o excursie organizată de „Yad Vashem“ în Transnistria (Ucraina), pentru a aprinde lămpări pe mormintele celor dragi, care nu au avut norocul să supraviețuiască Holocaustului. După 63 de ani am revăzut lagărele în care am fost deportați.

Mă rog Celui de Sus să-mi dea sănătate și putere pentru realizarea acestor planuri.

ÎN ATENȚIA CITITORILOR

Vă rugăm să remiteți, cât mai curând posibil, pe adresa redacției, răspunsurile dvs. la „Ancheta R.E.“ deschisă tuturor colaboratorilor și cititorilor noștri – „Speranțe, gânduri, perspective pentru 2005“. Ultimul termen: 31 iulie a.c.